

Asia

Neuvoston päätös Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Qatarin valtion välisen lentoliikennesopimuksen allekirjoittamisesta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

U 23/2017 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan unionin neuvosto valtuutti komission aloittamaan neuvottelut Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Qatarin valtion välisestä yhteistä ilmailualuetta koskevasta sopimuksesta 7 päivänä kesäkuuta 2016. Sopimusneuvotteluista on annettu eduskunnalle tieto U-kirjelmällä U 23/2017 vp.

Neuvosto on tehnyt päätöksen sopimuksen allekirjoittamisesta 28.6.2021. Sopimusta esitetään allekirjoitettavaksi joko 22.9.2021 tai 29.9.2021 samanaikaisesti Armenian, Ukrainan ja Tunisian kanssa tehtyjen lentoliikennesopimusten kanssa.

Suomen kanta

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen oikeusperusta on asianmukainen ja että ehdotus on linjassa sekä toissijaisuus- että suhteellisuusperiaatteiden kanssa.

Pääasiallinen sisältö

Sopimuksen keskeisenä sisältönä on avata markkinat reiteille pääsyn ja kapasiteetin osalta asteittain ja vastavuoroiselta pohjalta, turvata sääntelyn lähentäminen ja varmistaa, että sopimusosapuolet noudattavat EU:n ilmailulainsäädäntöä sekä varmistaa talouden toimijoiden syrjimättömyys ja tasapuoliset toimintaedellytykset. Lentoliikenteen harjoittajille avautuu siten mahdollisuus liikennöidä vapaasti mistä tahansa paikasta Euroopan unionissa Qatarin alueelle sopimuksen sääntelykehyksen puitteissa.

Sopimuksella varmistetaan kaikkien unionin lentoliikenteen harjoittajien kaupalliset mahdollisuudet, jotka liittyvät esimerkiksi maahuolintaan, yhteisiin reittitunnuksiin, intermodaalisuuteen ja mahdollisuuteen vahvistaa hinnat vapaasti. Lisäksi sopimus sisältää muun muassa ilmailualan sosiaali- ja työvoimapolitiikkaan sekä ympäristöön liittyviä määräyksiä.

Sopimus rakentuu siten, että keskeiset periaatteet sisältyvät sopimuksen päätekstiin ja liitteissä määrätään teknisluonteisista yksityiskohdista.

Sopimus korvaisi jäsenvaltioiden Qatarin kanssa tekemät kahdenväliset lentoliikennesopimukset siltä osin, kuin kahdenvälisessä sopimuksessa määrätään samoista asioista kuin monenkeskisessä lentoliikennesopimuksessa. Suomella on kahdenvälinen sopimus Qatarin kanssa (SopS 87/1999). Uusi monenkeskinen sopimus ei merkittävästi muuttaisi lentoliikenteen harjoittajien oikeuksia ja velvollisuuksia aiempaan kahdenväliseen sopimukseen nähden.

Sopimusta on tarkoitus soveltaa väliaikaisesti ennen sen kansainvälistä voimaantuloa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionista laaditun sopimuksen (SEUT) 100 artiklan 2 kohta, jossa säädetään Euroopan unionin toimivallasta antaa lentoliikennettä koskevia aiheellisia säännöksiä. Allekirjoitusmenettelyn osalta oikeusperusta on SEUT 218 artiklan 5 kohta, jonka mukaan neuvosto tekee neuvottelijan ehdotuksesta päätöksen, jolla annetaan lupa sopimuksen allekirjoittamiseen ja tarvittaessa sen väliaikaiseen soveltamiseen ennen sen voimaantuloa. Valtioneuvosto katsoo oikeusperustan olevan asianmukainen.

Allekirjoitettava lentoliikennesopimus on luonteeltaan sekasopimus, sillä lentoliikenteen osalta toimivalta on jaettua ja sopimukset sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat osittain unionin ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan. SEUT 5 artiklassa vahvistettua toissijaisuusperiaatetta sovelletaan siltä osin kuin sopimusmääräykset eivät kuulu unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on linjassa toissijaisuusperiaatteen kanssa. Ehdotuksen tavoitteet saavutetaan unionin toimin tehokkaammin ja lentoliikenteen harjoittajille edullisemmin ehdoin kuin jäsenvaltioiden ja sopimusosapuolten kahdenvälisillä sopimuksilla.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on myös suhteellisuusperiaatteen mukainen. Tätä turvataan erityisesti sopimuksen täytäntöönpanoa koskevien kysymysten käsittelemiseksi perustettavan sekakomitean avulla. Sekakomitea palvelee asiantuntijatason tiedonvaihtoa ja se koostuu komission ja jäsenvaltioiden sekä Qatarin edustajista. Lisäksi jäsenvaltiot hoitavat edelleen perinteisiä, kansainväliseen lentoliikenteeseen liittyviä hallinnollisia tehtäviään niin, että ne soveltavat yhdenmukaisesti yhteisiä sääntöjä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa. Asia on saatettu Euroopan parlamentin tiedoksi SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Kansallinen valmistelu

Jatkokirje on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Jatkokirje on ollut liikennejaoston (EU22) kirjallisessa käsittelyssä 11.-12.8.2021.

Allekirjoitusvaltuudet Suomen puolesta myöntää tasavallan presidentti siltä osin kuin sopimusmääräykset kuuluvat jäsenvaltion toimivaltaan.

Allekirjoituksen jälkeen sopimus ja sen väliaikainen soveltaminen tuodaan eduskunnan hyväksyttäväksi.

Eduskuntakäsittely

Sopimusneuvotteluista Qatarin kanssa on annettu eduskunnalle tieto valtioneuvoston kirjelmällä U 23/2017 vp.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Sopimus ei sisällä Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, sillä Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 14 kohdan mukaan ilmailu kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksen arvioidaan parantavan yhteyksiä EU:n ja Qatarin välillä. Ehdotus lisää ja tehostaa kilpailua lentoliikennemarkkinoilla, minkä arvioidaan hyödyttävän kuluttajia sekä kannattavasti toimivia lentoyhtiöitä.

Sopimuksen merkitys on EU-tasolla erityisen tärkeä sellaisille jäsenvaltioille, joilla ei ole aiemmin ollut olemassa olevaa kahdenvälistä lentoliikennesopimusta Qatarin kanssa ja joille lentoliikenteellä sen kanssa on suuri taloudellinen merkitys.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

EU:n ulkoista ilmailupolitiikkaa on käsitelty komission tiedonannossa komission tiedonannossa ”EU:n ulkoinen ilmailupolitiikka – Tulevat haasteet” (COM(2012) 556 final) ja ”Ilmailustrategia Euroopalle” (COM (2015) 598 final).

Asiakirjat

NEUVOSTON PÄÄTÖS Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Qatarin valtion välisen lentoliikennesopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta ja sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta (8457/21)

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden ja Qatarin valtion välinen lentoliikennesopimus (7744/21)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ylitarkastaja Helinä Teittinen, liikenne- ja viestintäministeriö, helina.teittinen@lvm.fi, +358 295 342 017

EUTORI-tunnus

EU/2015/1727

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
